

Het advies van de ASD.

Ongevraagd advies

De ASD heeft in de afgelopen maanden met meerdere partijen gesproken over de opvang van daklozen. Dit naar aanleiding van een wijziging in de opvang van daklozen. Voorheen vond dit plaats in Delft via Perspektief. Vanaf 1 januari 2015 verloopt de opvang via Centraal Onthaal in Rotterdam.

Vanuit maatschappelijke organisaties in onze gemeente zijn bij de ASD signalen binnengekomen dat de opvang van daklozen nog niet goed was georganiseerd en dat er tegenstrijdige berichten werden gegeven vanuit de gemeente Lansingerland en Centraal Onthaal. Het was bijvoorbeeld niet bij alle betrokkenen bekend dat er naast de opvang van Centraal Onthaal (voor mensen met een psychiatrische en/of verslavingsproblematiek) ook opvang mogelijk was voor mensen die niet aan deze criteria voldeden. Dit heeft bij diverse inwoners van Lansingerland tot problemen geleid.

Inmiddels zijn volgens de gemeente Lansingerland alle betrokkenen op de hoogte van de diverse mogelijkheden voor de daklozenopvang en als er nog onduidelijkheden zijn, dan zijn er nu ook korte lijnen tussen de gemeente Lansingerland en Rotterdam. Desondanks constateert de ASD in de diverse gesprekken dat ruim één jaar na de invoering van de wijziging in centrumgemeente er toch nog onduidelijkheden in de uitvoering en communicatie zijn. Voor de ASD aanleiding om dit ongevraagd advies uit te brengen.

Inleiding

Vanaf 2010 zijn de financiële middelen die de centrumgemeenten ontvangen van het Rijk voor maatschappelijke opvang gebaseerd op objectieve criteria zoals aantal inwoners en aantal personen dat behoort tot een sociaal zwakke groep. Daarnaast investeren de centrumgemeenten ook met eigen middelen fors in de aanpak van de problematiek van dak- en thuislozen. Het Rijk heeft regels opgesteld voor landelijke toegankelijkheid. Uitgangspunt hiervan is vastgelegd in artikel 20, zesde lid, van de Wmo. Hierin wordt bepaald dat de voorzieningen op het terrein van maatschappelijke opvang die door gemeenten worden bekostigd uit rijksmiddelen, toegankelijk zijn voor iedereen die in Nederland woont. Het stellen van de voorwaarde dat iemand binding met de regio moet hebben om te worden toegelaten tot maatschappelijke opvang brengt het risico met zich mee dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang in het gedrang komt, waardoor mensen tussen de wal en het schip kunnen raken. Wethouders maatschappelijke opvang van de centrumgemeenten hebben in hun overleg van 3 februari 2010 echter afgesproken dat alle centrumgemeenten gaan werken met het uitgangspunt van landelijke toegang. Dit betekent dat de centrumgemeente waar een cliënt zich aanmeldt verantwoordelijk is voor de opvang.

Als een inwoner van Lansingerland dakloos wordt dan zal hij / zij eerst binnen zijn eigen sociaal netwerk moeten kijken of hij / zij onderdak kan krijgen.

Mocht er sprake zijn van verslavings- en/of psychiatrische problematiek dan kan men zich via de gemeente melden bij Centraal Onthaal in Rotterdam. Zij zullen dan de inwoner opvang bieden.

Als er geen sprake is van verslavings- en/of psychiatrische problematiek en men kan nergens onderdak vinden binnen het eigen sociaal netwerk dan kan men zich ook melden bij Centraal Onthaal en dan wordt door middel van een intake bekeken of de betreffende persoon recht heeft op de aanpak 'Preventie Dakloosheid'. Deze aanpak wordt alleen toegepast als men echt tijdelijk minder zelfredzaam is en absoluut niemand heeft om onderdak te bieden. Vanuit de Preventie Dakloosheid

worden dan de hulpvragen opgepakt met betrekking tot zelfredzaamheid, huisvesting, inkomsten et cetera. Zowel de gemeente Rotterdam als de gemeente Lansingerland geven echter niet veel richtbaarheid aan de mogelijkheid tot Preventie Dakloosheid, omdat dit voor uitzonderingsgevallen geldt.

Wat betreft het verkrijgen van een uitkering wordt door de gemeente Rotterdam als centrumgemeente en Centraal Onthaal een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de Wmo- en de Participatiewet. In principe moet ieder persoon binnen zijn eigen gemeente (in ons geval Lansingerland) een uitkering aanvragen (Participatiewet) en als iemand in aanmerking komt voor opvang door Centraal Onthaal of Preventie Dakloosheid dan krijgt die persoon deze ondersteuning vanuit Wmo.

De ASD heeft geconstateerd dat er regionale verschillen zijn in de opvang van daklozen. In Delft (voorheen de centrumgemeente) kan iedereen zich aanmelden als dakloze en daarbij ook de benodigde hulp krijgen. De toeleiding bestaat uit het bijhouden van een 10-dagenlijst om aan te tonen dat iemand echt dakloos is. In centrumgemeente Rotterdam wordt direct opvang geboden, maar gaat het in eerste instantie om mensen met een psychiatrische en/of verslavingsproblematiek die gebruik kunnen maken van maatschappelijke opvang en bij hoge uitzondering mensen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te kunnen handhaven in de samenleving. Waarbij 'eigen kracht' geen objectieve maatstaf is, hetgeen vaak wordt bepaald door een medewerker van de opvang. Het gevolg is dat mensen die door scheiding, faillissement et cetera dakloos zijn geworden niet in aanmerking kunnen komen voor maatschappelijke opvang en dus ook geen uitkering, zorgverzekering, ID-kaart et cetera kunnen aanvragen.

Advies

Op basis van gesprekken met een aantal betrokkenen bij de opvang van daklozen komt de ASD tot de volgende constatering en bijbehorende adviezen:

1. Gezien de toenemende mate waarin mensen zonder (O)GGZ problematiek dakloos worden is een adequate daklozenopvang noodzakelijk. In de uitvoering zijn er helaas nog te veel onduidelijkheden. De ASD adviseert om eenduidig (eventueel via een beleidsdocument) alle medewerkers en partijen, betrokken bij de opvang van daklozen, duidelijk te maken welke gemeente (centrumgemeente Rotterdam of Lansingerland) waarvoor verantwoordelijk is.

Door verschillende situaties uit te werken is het voor iedereen duidelijk op welke ondersteuning een inwoner uit Lansingerland recht heeft. Mogelijke situaties zijn:

- Welke gemeente is bijvoorbeeld verplicht om een uitkering te verstrekken aan een dakloze die wordt opgevangen door Centraal Onthaal of Preventie Dakloosheid en van daaruit een briefadres in Rotterdam krijgt. Daarmee wordt de dakloze officieel inwoner van Rotterdam en zou in deze gemeente een uitkering moeten aanvragen. Echter, de gemeente Rotterdam verwijst naar de Participatiewet waarin staat dat de gemeente waar de inwoner vandaan komt verantwoordelijk is voor het verstrekken van een uitkering;
- Welke gemeente moet een briefadres afgeven aan een dakloze als hij / zij dit niet binnen het eigen sociaal netwerk kan verkrijgen;
- Soms is er nog een grijs gebied over wie (welke gemeente) nu verantwoordelijk is voor de opvang van degene die zich meldt als dakloze binnen de gemeente. Lansingerland onderzoekt

of de persoon zich niet bij een andere gemeente moet aanmelden. Zolang dat niet duidelijk is blijft Lansingerland verantwoordelijk. Bij een overplaatsing zal een warme overdracht moeten plaatsvinden zoals beschreven in de handreiking “Landelijke toegang maatschappelijke opvang”;

- Een dakloze zonder vaste woon- of verblijfplaats en/of een briefadres, maar wel tijdelijk onderdak heeft bij vrienden of kennissen, kan zich niet bij een gemeente inschrijven omdat de persoon officieel niet dakloos is. Hoe en bij welke gemeente kan de persoon dan, indien nodig, een uitkering aanvragen en hoe verloopt de uitvoering?
2. Het is van belang dat de toegangspartijen van de gemeente Lansingerland op de hoogte zijn van wat er wel en niet mogelijk is binnen de gemeente en waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. De ASD adviseert om via een periodiek overleg bovengenoemde zaken en ontwikkelingen met elkaar te bespreken.
  3. Aangezien de wijziging in de centrumgemeente ruim één jaar geleden heeft plaatsgevonden adviseert de ASD om de nieuwe situatie te evalueren. In de evaluatie moet ook worden meegenomen hoe alle betrokkenen de verschillen ervaren in werkwijze en mogelijkheden voor opvang in Delft en Rotterdam. De ASD is bereid om deel te nemen aan deze evaluatie.
  4. Tevens adviseert de ASD om (tijdelijke) opvang te bieden binnen Lansingerland als er geen plaats is bij de daklozenopvang en Preventie Dakloosheid in de centrumgemeente. Gedacht kan worden aan de opzet van een ‘zorghotel’ waar daklozen tegen betaling voor een bepaalde periode een woning/kamer kunnen ‘huren’. Voor deze ‘crisisopvang’ zou de gemeente ook in gesprek kunnen gaan met maatschappelijke partners als het Diaconaal Platform. Zij kunnen vaak mogelijkheden, oplossingen en middelen bieden vanuit hun achterban.
  5. Het ontbreekt helaas nog aan eenvoudig toegankelijke en volledige communicatie over de mogelijkheden voor opvang van daklozen aan onze inwoners. Op de website van de gemeente Lansingerland staat onder Maatschappelijke Opvang zeer summere informatie. In de Sociale Wegwijzer staat Delft nog als centrumgemeente en wordt verwezen naar Perspektief. Ook ontbreekt een verwijzing naar de factsheet Maatschappelijke Opvang van de gemeente Lansingerland. De ASD adviseert om de informatie op de website zo snel mogelijk aan te passen en tevens de mogelijkheden van Preventie Dakloosheid te benoemen.
  6. Als laatste adviseert de ASD om scherper toe te zien op het toepassen, door de centrumgemeente Rotterdam, van de model-beleidsregels zoals beschreven in het onderzoeksrapport “*Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang*”¹.

---

¹ versie 2015 van het Trimbos-instituut

De reactie van de gemeente op het advies.

Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland
Postbus 295
2650 AG BERKEL EN RODENRIJS

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Elsa van Kempen
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Verzenddatum 28 april 2016
Ons kenmerk U16.04910

Uw kenmerk ASD16.B.004

Onderwerp **Reactie op uw advies over
daklozenopvang**

Geachte heer Steenkamp,

Op 2 april 2016 heeft u namens de ASD een ongevraagd advies uitgebracht over de daklozenopvang. Wij danken u voor dit uitgebreide advies. Hierbij leest u onze reactie op uw advies.

Algemeen

Vanaf 1 januari 2015 verloopt de opvang van daklozen via het Centraal Onthaal in Rotterdam. Begin 2015 bestond nog veel onduidelijkheid over de werkwijze van en de samenwerking met Rotterdam. Nog steeds zien we mogelijkheden om de samenwerking te optimaliseren, maar over het algemeen hebben de Handreiking "Landelijke toegang maatschappelijke opvang" en de verschillende individuele verzoeken van inwoners om daklozenopvang tot verduidelijking van het proces geleid. Medio 2015 is een fact sheet opgesteld, die is gedeeld met de consultants Participatie en de medewerkers van Kwadraad.

U heeft in de afgelopen maanden verschillende partijen gesproken over de opvang van daklozen. U heeft geconstateerd dat ruim een jaar na de invoering van de wijziging in centrumgemeente nog onduidelijkheden in de uitvoering en communicatie worden ervaren. Dit vormde voor u de aanleiding om dit advies in te dienen. In deze reactie zullen wij ingaan op de verschillende adviezen die u ons voorlegt.

Advies 1: Duidelijkheid en eenduidigheid

Allereerst adviseert u ons om eenduidig aan alle medewerkers en partijen, betrokken bij de opvang van daklozen, duidelijk te maken welke gemeente (gemeente Rotterdam of gemeente Lansingerland) in welke situaties verantwoordelijk is voor het verstrekken van een uitkering of het afgeven van een briefadres.

Wij nemen dit advies van u over. Het jaar 2015 heeft een aantal onduidelijkheden in de werkwijze en afstemming tussen Lansingerland en Rotterdam naar voren gebracht. Een deel van de afspraken is vervolgens uitgewerkt in de fact sheet, maar we zijn het met u eens dat wij de afspraken die op dit gebied gelden nader kunnen uitwerken en breder onder de aandacht moeten brengen.

Wij herkennen dat er vragen zijn over briefadressen en het aanvragen van een uitkering. Deze informatie staat op dit moment niet op de fact sheet. Wij zullen om die reden de fact sheet over de toeleiding naar de daklozenopvang aanvullen met informatie over het aanvragen van een inkomen. Dit betekent dat hierin onder meer wordt opgenomen dat een dakloze in Lansingerland na een warme overdracht naar het Centraal Onthaal in Rotterdam gaat. Vervolgens ontvangt deze persoon van het Centraal Onthaal toegang tot de daklozenopvang en zal centrumgemeente Rotterdam vervolgens ook het briefadres en de uitkering verzorgen. Deze inwoner is dan immers inwoner geworden van Rotterdam.

De informatie waarmee wij de fact sheet zullen aanvullen is enkel basisinformatie, omdat een proces in individuele gevallen weer net anders kan lopen. Elke situatie van (dreigende) dakloosheid is namelijk een unieke situatie die met maatwerk wordt opgepakt. Vaak is hier reeds een traject aan vooraf gegaan en deze situaties zijn vaak al in beeld bij de coördinator Sluitende Aanpak.

Overigens benoemt u in dit advies nog de situatie van een dakloze die zich niet kan inschrijven bij vrienden of familie, omdat deze persoon officieel niet dakloos is. Voor de helderheid willen wij hier op aangeven dat een dakloze zich kan inschrijven bij vrienden of familie, mits deze hier ook daadwerkelijk verblijft. Vriend of familie staat hier echter niet altijd voor open, omdat dit invloed heeft op de hoogte van de uitkering en de toeslagen die vriend of familie ontvangt.

Advies 2: Daklozenopvang op agenda periodiek overleg

Om de duidelijkheid en eenduidigheid op dit onderwerp te bevorderen, adviseert u in periodiek overleg met de toegangspartijen het onderwerp daklozenopvang te bespreken.

We nemen dit advies van u over. Met de voorzitter van het toegangsoverleg is besproken dat indien hier aanleiding toe is het onderwerp daklozenopvang op de agenda van het toegangsoverleg wordt geplaatst. Bij dit toegangsoverleg zijn naast de consultants Jeugd, Participatie en Wmo ook de toegangspartijen CJG, Kwadraad en Stichting Welzijn Lansingerland aanwezig.

Advies 3: Evaluatie centrumgemeente

U adviseert om een evaluatie te laten plaats vinden gericht op de overstap van centrumgemeente Delft naar centrumgemeente Rotterdam, met als onderwerpen de verschillen in de werkwijzen van Delft en Rotterdam en de mogelijkheden voor opvang in de beide gemeenten.

Wij zien op dit moment geen aanleiding om een evaluatie naar de centrumgemeente te laten plaats vinden. De samenwerking tussen Lansingerland en Rotterdam is op dit moment nog jong. Daarnaast is het aantal personen uit Lansingerland dat gebruik moet maken van de daklozenopvang zeer gering. De enkele situaties die zich in 2015 voordeden, leidden er toe dat verschillende malen is stilgestaan bij de werkwijze en samenwerkingsafspraken. Een presentatie door het Centraal Onthaal aan de consultants, toegangspartners en beleidsadviseurs van Lansingerland heeft hier ook aan bijgedragen.

Advies 4: Het bieden van een tijdelijke opvang binnen Lansingerland

Voor de situatie dat er geen plaats is bij de daklozenopvang en preventie dakloosheid adviseert u om (tijdelijke) opvang in Lansingerland te bieden.

In uw brief benoemt u mensen die ten gevolge van scheiding of faillissement dakloos zijn geworden en op grond daarvan niet in aanmerking kunnen komen voor maatschappelijke opvang. Ook in deze situaties is Rotterdam verantwoordelijk voor de toegang tot de daklozenopvang. Op dit moment verdiepen wij ons daarnaast in de mogelijkheid om aan mensen die na een scheiding geen woning hebben tijdelijk een woonruimte aan te bieden. Voor acute situaties zoeken we altijd een passende oplossing.

U stelt tevens voor dat de gemeente voor deze 'crisisopvang' in gesprek zou kunnen gaan met het Diaconaal Platform. Wanneer u concrete ideeën of suggesties heeft, gaan we hier graag over in gesprek.

Advies 5: Informatie aan inwoners

U geeft aan dat het op dit moment nog ontbreekt aan toegankelijke en volledige informatie voor onze inwoners en u adviseert ons daarom de informatie op onze website op korte termijn aan te passen en tevens de mogelijkheden van Preventie Dakloosheid te benoemen.

We nemen dit advies voor een deel van u over. De informatie die over dit onderwerp in de sociale wegwijzer op de website van Lansingerland staat, is inderdaad gedateerd. We kijken de informatie op de website op korte termijn na en herzien deze waar nodig. Daarnaast zullen we voor inwoners met vragen over de daklozenopvang verwijzen naar onze toegangspartners.

Daar dit onderwerp relevant is voor een klein aantal inwoners kiezen wij ervoor om alleen de betrokken partners (toegangspartijen, consultants) te informeren over de volledige procedure, inclusief de mogelijkheid van Preventie Dakloosheid. De informatie die op de website wordt geplaatst, blijft zo eenvoudig en algemeen als mogelijk om de eerder genoemde reden dat elke situatie maatwerk is.

Advies 6: Toezien op model beleidsregels "Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang"

U adviseert ons om scherper toe te zien op het door centrumgemeente Rotterdam correct toepassen van de regels voor "Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang".

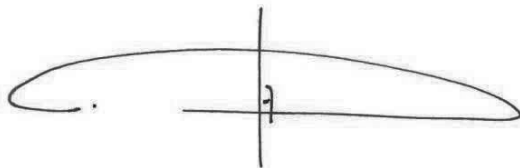
Bij het aanvullen en actualiseren van de factsheet zullen we de Handreiking van VNG naast onze werkwijze leggen. Alle medewerkers en partijen betrokken bij de daklozenopvang hebben dan zicht op de regels voor landelijke toegankelijkheid en regiobinding en kunnen de centrumgemeente Rotterdam hier op bevragen wanneer nodig.

Ambtelijke werkgroep Centrumgemeente en regiogemeenten

Tot slot willen wij u erover informeren dat in maart jl. de ambtelijke werkgroep Beschermd Wonen tot het besluit is gekomen deze werkgroep uit te breiden met Maatschappelijke Opvang. Dit geeft de mogelijkheid breder te monitoren, te evalueren en bij te stellen waar nodig en mogelijk.

Wij danken u nogmaals voor uw advies. Wij gaan er van uit u hierbij goed te hebben geïnformeerd.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester